

ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИХ ПАМ'ЯТОК
НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «ДАВНІЙ ГАЛИЧ»
ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Тарас Маланюк

*Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ*

Анотація. У статті розглядаються культурно-історичні пам'ятки «Давнього Галича», які мають особливу наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність. Приділяється значна увага характеристиці пам'яток архітектури та історії національного заповідника. Дано рекомендації використання культурної спадщини Галича в туристичній діяльності Івано-Франківської області.

Ключові слова: культурно-історичні пам'ятки, Давній Галич, туризм.

Abstract. The article deals with cultural and historical monuments of National reserve "Ancient Halych", which are of particular scientific, aesthetic, recreational and other values. The author pays a special attention to the characteristics the monuments of architecture and history of the national reserve. The recommendations of the use of Galich cultural heritage in the tourist activity of Ivano-Frankivsk region are given.

Key words: cultural-historical monuments, «Ancient Halych», tourism.

Постановка проблеми: Туристична галузь визначається Україною одним із пріоритетних напрямів розвитку національної економіки та культури. У даний час одним із стратегічним завданням розвитку краю є використання потенціалу культурно-історичної спадщини для розвитку туризму. Для підтвердження цього є нещодавня ініціатива Івано-Франківської обласної державної адміністрації проведення обговорення з експертним середовищем, туристичним бізнесом, громадськими організаціями пропозицій до проекту нової регіональної програми розвитку туризму на 2021–2027 роки. Національний заповідник «Давній Галич» володіє унікальною спадщиною культурно-історичних пам'яток. Значна кількість цих пам'яток мають статус національних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У 1998 р. видавництво «Плай» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника випустило ювілейне видання присвячене 1100-річчю Галича, Ярослав Пастернак Старий Галич археологічно-історичні досліді у 1850–1943 рр. Разом з цим, були видані матеріали міжнародних ювілейних конференцій

2004 та 2014 рр. до 10-річчя, та 20-річчя створення національного заповідника «Давній Галич». Останніми роками за редакцією проф. М. Волощука розпочато випуск спеціалізованого часопису «Галич». На шпальтах цього часопису надруковано матеріали з археології, архітектури, мистецтва, історії Давнього Галича.

Результати дослідження. В історії Прикарпаття важливе місце належить Давньому Галичу, що має понад 1100 річну історію. В середні віки Галич був столицею Галицького князівства, а з 1199 р. став центром Галицько-Волинської держави.

Першими хто зацікавився старовиною і пошаною до пам'яток минулого Галича був о. Лев Заврецький і проф. Ісидор Шананевич. Впродовж 70–80 рр. XIX ст. їм вдалося відкрити околиці давнього Галича, кілька фундаментів давніх церков і будівель та добути із них декілька цікавих знахідок та передати їх до музею Народного дому у Львові.

На той час з минулого слави Галича залишилася одна будівля – францисканський костел св. Станіслава, нині церква св. Пантелеймона [3, с. 181]. Разом з цим, активно розпочалися пошуки найважливішої пам'ятки Давнього Галича – Успенського собору.

Під час археологічних розкопок, провадженні Я. Пастернаком у с. Крилос біля Галича 1937 р. було знайдено фундаменти будови старокняжої доби. Відкритий фундамент у Крилосі мав зразок трьохнавної церкви візантійсько-українського типу із трьома аспідами. Пізніші розвідки дали можливість встановити, що знайдені фундаменти належать кафедральному Успенському собору [2, с. 171–172].

З цього часу розпочалось активне дослідження пам'яток Давнього Галича. У 80-х рр. XX ст. під керівництвом архітектора І. Могитича було проведено реставрацію найдавнішої архітектурної пам'ятки – церкви св. Пантелеймона, яка датується 1098 р.

Активізація досліджень пам'яток Давнього Галича розпочалась з утворенням Національного заповідника «Давній Галич» у 1994 р., а також з нагоди 1100-річчя заснування Галича. З державного бюджету України були виділені кошти на реставрацію пам'яток археології, історії та культури заповідника.

Унікальною пам'яткою архітектури Давнього Галича, яка привертає увагу туристів є церква св. Пантелеймона у с. Шевченкове біля Галича. Це єдина пам'ятка краю, яка збережена ще з домонгольської доби. Також, у центральній частині Галича збереглася церква Різдва Богородиці XIV–XVII ст.

Цікавими пам'ятками архітектури, які знаходяться у с. Крилос є церква Успіння Пресвятої Богородиці, каплиця Василя Великого та костел Кармелітів у Більшівцях.

Крім того, на території Національного заповідника «Давній Галич» є значна кількість пам'яток історії та культури. Зокрема, в урочищі Прокаїлів сад

знаходиться пам'ятний знак «Мечі і рало», а на Крилоській горі «Галичина могила» та Княжа криниця.

Сучасну центральну площу Галича прикрашає пам'ятник першому українському королю Данилу Галицькому, встановлений на честь 1100-річчя з дня заснування міста.

Розглядаючи Галич, як перспективну територію щодо розвитку туристичної галузі, можна відзначити його переваги:

1. Наявність значної культурно-історичної спадщини, в тому числі пам'яток Княжої доби, Польського та Австро-Угорського періоду.
2. Зручне транспортне положення, оскільки через Галич пролягає автомагістраль державного значення, яка з'єднує Івано-Франківськ та Львів, а також залізнична колія Київ-Львів-Івано-Франківськ-Чернівці.
3. Розташування унікальних музеїв Галича: музей історії «Давнього Галича», музей Караїмської культури, музей етнографії і побуту Прикарпаття.
4. Проведення фестивалю Галицьке лицарство [1, с. 194–195].

Для активізації туристичної діяльності в межах Національного заповідника «Давній Галич» ми пропонуємо такі розроблені нами одноденні маршрути:

- Водний. с. Сокіл – р. Лімниця – с. Шевченкове – р. Дністер – м. Галич.
- Велосипедний. с. Крилос – с. Комарів – с. Сокіл – ур. Діброва – Підгороддя – с. Залуква – м. Галич – с. Крилос.

Таким чином, наявність значної спадщини культурно-історичних пам'яток національного заповідника «Давній Галич» дає можливість забезпечити подальший розвиток туристичної діяльності на території Івано-Франківської області.

Список використаних джерел:

1. Маланюк Т.З. Особливості використання пам'яток історії та культури в екскурсійній діяльності Прикарпаття / Маланюк Т.З. // Рекреаційний потенціал Прикарпаття: історія, сучасний стан, перспективи : матеріали наук.-практ. конф., – Івано-Франківськ, 2010.– Вип. 2.– С. 192–196.
2. Січинський В. Яку будову знайдено у Крилосі / В. Січинський // Наша Батьківщина.– 1938.– Ч. 7–8.– С. 170–173.
3. Щурат С. На руїнах катедри Осмомисла / С. Щурат // Наша Батьківщина.– 1937.– Ч. 9.– С. 181–186.